

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ
АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ В УМОВАХ ЗАОЧНОЇ
ФОРМИ НАВЧАННЯ**

Спеціальність «014 Середня освіта (Мова і література (англійська))»

ОС – магістр

Виконавець: Шорбан Б.В.
студентка 2-го курсу,
групи СО МЛ(А)-2 (М)

_____
(підпис)

Науковий керівник:
канд. пед. наук, доц. Бопко І.З.

_____
(підпис)

Робота допускається до захисту:
Зав. кафедрою:
д. пед. наук, доц. Теличко Н.В.

_____
(підпис)

«___» _____ 2019 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ В УМОВАХ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	
1.1. Структура англомовної аудитивної компетентності майбутніх перекладачів	8 8
1.2. Особливості формування англомовної компетентності в аудіюванні у майбутніх перекладачів в умовах заочної форми навчання.....	23 23
Висновки до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В АУДІЮВАННІ В УМОВАХ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ	
2.1. Критерії і процедура відбору аудіотекстів для навчання майбутніх перекладачів англомовного аудіювання в умовах заочної форми навчання.....	34 34
2.2. Підсистема вправ для формування англомовної компетентності в аудіюванні майбутніх перекладачів в умовах заочної форми навчання.....	45 45
Висновки до розділу 2.....	652
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
АНОТАЦІЯ.....	77

ВСТУП

Можливості сучасних інформаційних технологій у процесі навчання розкривають нові обрії в українській освіті. Зокрема, студенти заочної форми навчання (ЗФН) мають можливість отримувати якісну освіту дистанційно шляхом застосування у навчанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Відповідно до Закону України про вищу освіту для студентів ЗФН отримання знань відбувається дистанційно і характеризується як індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу.

У зв'язку із прагненням України до інтеграції в європейській освітній простір зростає потреба у професійних перекладачах. Соціальне замовлення суспільства передбачає підготовку висококваліфікованих перекладачів, яка неможлива без сформованої у студентів компетентності в аудіюванні. Проте беручи до уваги те, що усне повідомлення навіть рідною мовою не завжди сприймається у повному обсязі, у майбутніх перекладачів ЗФН англомова компетентність в аудіюванні (АКА) формується з певними труднощами. Тому процес підготовки перекладачів ЗФН залишається на недостатньо якісному рівні і не завжди відповідає реальним потребам ринку праці у різних країнах світу.

Розглядаючи питання навчання аудіювання перекладачів і ДН, науковцями було виокремлено складники компетентності в аудіюванні, визначено етапи формування аудитивної компетентності та вправи для її формування, охарактеризовано засоби формування іншомовної компетентності в аудіюванні (О. Б. Бігич (2012)), детально висвітлено етапи формування фахової компетентності перекладача (Л. М. Черноватий (2013)), виокремлені принципи навчання та мовленнєві навички й уміння в аудіюванні, які мають сформуватися у майбутніх перекладачів (П. К. Корнаков (Kornakov, 2000)), розглянуті проблеми формування іншомовної аудитивної компетенції з метою навчання перекладу на слух (І. Ф. Ісаєва, Н. М. Сабанська (2013)).

Проблемі формування АКА присвятили свої роботи багато дослідників.

О. Б. Бігич (2012), О. Ю. Бочкарьова (2007) вивчали особливості процесу навчання сприймання і розуміння іншомовного мовлення на слух. Дослідження В. В. Черниш (2015) пов'язані з проблемою англомовного аудіювання із застосуванням аудіокнижок художніх творів. Л. П. Баженова (Кулезньова і Баженова 2010), Н. Д. Гальскова (2009), Н. Г. Іщенко (2012), С. С. Кулезньова (Кулезньова і Баженова, 2010) вивчали мотиваційну базу формування вмінь аудіювання, теоретичні передумови та методичні засади організації контролю рівня сформованості вмінь аудіювання.

Успішне навчання аудіювання текстів різних жанрів можливе за умови використання студентами стратегій аудіювання (СТА), які є предметом дослідження різних науковців. Так, Г. Букк (Buck, 2014) аналізував когнітивні і метакогнітивні СТА, дослідження С. В. Говорун (2015) присвячені розгляду стратегій формування навичок і розвитку вмінь аудіювання на основі механізмів сприйняття і розуміння мовлення на слух, розвідки О. В. Мартинюк (2014) націлені на вивчення стратегій формування іншомовної аудитивної компетенції.

Аналіз досвіду створення і впровадження ДК і електронних кейсів в сучасних ЗВО світового рівня показує, що у Стенфордському, Іллінойському університетах, Відкритому університеті, університеті Глазго, Массачусетському технологічному інституті, Австралійському національному університеті, Единбурзькому університеті, Тайському технологічному університеті, національному американському технологічному університеті та інших впроваджено ДК, за якими студентство навчається у віртуальному середовищі Moodle багато років поспіль.

Не зважаючи на те, що ЗВО вже працюють над розробкою комплектів навчально-методичних матеріалів з англійської мови для студентів мовних факультетів університетів, проблема створення і впровадження електронних кейсів з дисципліни "Перша іноземна мова (англійська)" для майбутніх перекладачів в умовах ЗФН залишається теоретично малодослідженою і практично нерозробленою.

Таким чином, актуальність дослідження зумовлюється низкою факторів: реформуванням системи освіти України, розвитком наукової й інноваційної діяльності в освіті та оновленням державних стандартів;

низьким рівнем сформованості у студентів ЗФН компетентності в аудіюванні англійською мовою; відсутністю технології формування АКА у майбутніх перекладачів ЗФН та розробкою відповідного електронного кейсу.

Об'єктом дослідження є процес формування у майбутніх перекладачів англійської компетентності в аудіюванні.

Предметом дослідження виступає технологія формування англійської компетентності в аудіюванні засобами дистанційних технологій у майбутніх перекладачів заочної форми навчання.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, практичній розробці технології формування англійської компетентності в аудіюванні у майбутніх перекладачів в умовах ЗФН.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі **завдання**:

1) конкретизувати мету і зміст навчання аудіювання англійською мовою майбутніх перекладачів ЗФН та провести анкетне опитування та тестування студентів для визначення рівня розвитку аудитивних вмінь студентів і їх відповідність меті і змісту навчання згідно з програмними вимогами, охарактеризувати особливості формування АКА у майбутніх перекладачів в умовах ЗФН;

2) описати особливості застосування віртуального навчального середовища Moodle;

3) розробити підсистему вправ для формування англійської компетентності в аудіюванні майбутніх перекладачів в умовах заочної форми навчання.

Вирішення поставлених завдань потребувало застосування таких **методів дослідження**: *теоретичних* – вивчення та критичний аналіз наукової літератури з методики викладання іноземних мов і суміжних наук з теми дослідження з метою виявлення теоретичних передумов формування у майбутніх перекладачів АКА в умовах ЗФН; розробка підсистеми і комплексів вправ для навчання аудіювання майбутніх перекладачів в умовах ЗФН; аналіз чинних програм щодо навчання аудіювання; вивчення та узагальнення досвіду викладачів щодо організації навчання аудіювання майбутніх

перекладачів в умовах ЗФН; *емпіричних* – анкетне опитування студентів та викладачів з метою дослідження їхніх мотивів і ставлення до навчання аудіювання в умовах ЗФН.

Наукова новизна дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні і розробці підсистеми вправ для формування англомовної компетентності в аудіюванні майбутніх перекладачів в умовах заочної форми навчання.

Практичне значення полягає у: 1) відборі автентичних текстів для формування АКА у майбутніх перекладачів другого року навчання в умовах ЗФН; 2) розробці комплексів вправ для аудіювання, розміщених у віртуальному навчальному середовищі Moodle.

Публікації. Основні положення та результати дослідження опубліковано в 2 статтях, із них 1 – у студентському науковому віснику, одна – у міжнародному виданні.

Структура роботи. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел. Повний обсяг роботи – 80 сторінок.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

1. У роботі конкретизовано і уточнено мету і зміст навчання аудіювання англійською мовою майбутніх перекладачів ЗФН шляхом аналізу наукових джерел, вимог чинних навчальних програм ЗВО України, а також на основі проведеного тестування та анкетного опитування студентів і викладачів ЗВО. Результати тестування студентів з аудіювання та анкетного опитування довели, що якісна підготовка майбутніх перекладачів унеможлиблюється недостатньою кількістю годин, відведених для практичних занять, самостійної роботи та індивідуальних занять студентів ЗФН.

2. Виділено практичну, розвивальну, виховну, лінгвосоціокультурну та професійну цілі навчання аудіювання майбутніх перекладачів, що реалізуються в розумінні студентами змісту автентичних текстів різних жанрів із різним рівнем розуміння змісту в умовах прямого й опосередкованого спілкування. Уточнено поняття "зміст навчання аудіювання", компонентами якого є мовленнєва, мовна, лінгвосоціокультурна та навчально-стратегічна компетентності у предметному і процесуальному аспектах. Серед компонентів предметного аспекту навчання аудіювання майбутніх перекладачів виділено стратегії іншомовного аудіювання: навчальні, комунікативні, когнітивні, метакогнітивні, автономного навчання, соціально-афективні, розвивальні, конструктивні, аудіо-візуальні, компенсаторні, стратегії запам'ятовування, стратегії навчання аудіювання "знизу вгору" і "зверху вниз". Визначено стратегії подолання труднощів аудіювання аудіотекстів різних жанрів для майбутніх перекладачів (пов'язані з умовами сприймання аудіотексту, з мовними особливостями аудіотекстів, індивідуально-особистісні). Особливостями формування АКА у майбутніх перекладачів є: необхідність розвитку у них мовленнєвого слуху, оперативної довготривалої пам'яті, формування навичок ймовірного прогнозування, внутрішнього промовляння тексту, артикулювання тощо.

3. Розроблено підсистему вправ для формування АКА у майбутніх перекладачів в умовах ЗФН, описано цілі і завдання початкового, основного і завершального етапів навчання аудіювання інтерв'ю, фрагментів лекцій, новин, оголошень із врахуванням стратегічного компоненту на кожному з них. Подано

класифікацію груп і видів вправ для навчання аудіювання майбутніх перекладачів і наведено приклади вправ для набуття знань про різні жанри аудіотекстів, для ознайомлення зі СтА для подолання труднощів аудіювання текстів різних жанрів, для формування фонетичних, лексичних, граматичних навичок аудіювання текстів різних жанрів, для розвитку умінь глобального, детального, пошукового, критичного аудіювання текстів різних жанрів, для розвитку і вдосконалення специфічних аудитивних перекладацьких здібностей, для розвитку вміння використовувати стратегії подолання труднощів аудіювання.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>